

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum periurium semper sit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ad confirmationem humani dicti, ut ad finem: quia nobilior non habet pro fine id quod est minus nobile. Diuina autem sunt nobiliora humanis. Deinde supradictis prima quaest. 89. articulo quarto, ad tertium, ubi author tractans, quod confirmatio dicti humani fit finis iuramenti, oppositum sentit eius, quod hic dicitur.

Infr. q. 123. ar. 3. ad 3. Et 3. di. 39. ar. 4.

* q. 89. ar. 3.

¶ Ad hoc dicitur ex auctore superius in responsione ad 1. articulo. 4. q. 98. quod in iuramento duo considerantur. Primum testimonium quod inducitur, & hoc est diuinum: & ex hac parte iuramentum est actus laetiae, & finis eius est diuina reuerentia. Et hoc ordinatur ad confirmationem humani dicti, non ut ad finem, sed ut honestum ad vile. Secundum, id quod facit necessitatem inducendi testimonium: & hoc est humanum. Et ex hac parte iuramentum ordinatur ad confirmationem humani dicti, ut ad finem. Quia igitur confirmatio dicti est & ratio utilitatis, & finis necessitatis iuramenti, ac per hoc est tota ratio, quare sicut iuramentum: ideo in littera hac author ex hoc fine deduxit periurium consistere primum in falsitate. Actus siquidem humani ex fine sua necessitatis, & ratione sua utilitatis ad conuictum inter homines indicantur.

In ser. 18. & 30. non remote a principio moio.

q. 91. ar. 2. & 1. 2. q. 1. ar. 3. & q. 18. ar. 6.

* Supr. illud Hiero. 4. Et iurabis, dicit Dominus. to mo 5.

¶ In responsione ad primum eiusdem articulo, aduertit, quod author omne illicitum iuramentum, quia vocatur periurium a Hieronymo, reducit ad falsum aliquo modo, ut sic falsitas sit non solum principalis ratio periurij, sed communis lues omnium periuriorum. Et licet ita sit, quod in omni illicito iuramento deest veritas, vel quia deest in potentia periculosa, vel in iuramento indiscreto, vel quia deest in obligatione, quia, si obligatur ad contrarium dictum suum, ut cum quis iurat illicitum, aut non

¶ Quarto, Vtrum peccet ille, qui iniungit iuramentum perituro.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum falsitas eius, quod in iuramento confirmatur, requiratur ad periurium.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod falsitas eius, quod iuramento confirmatur, non requiratur ad periurium. Vt enim supra dictum est, sicut veritas debet concomitari iuramentum, ita etiam iudicium, & iustitia. Sicut ergo incurritur periurium per defectum veritatis, ita etiam per defectum iudicij, puta, cum aliquis indiscrete iurat: & per defectum iustitiae, puta, cum aliquis iurat aliquid illicitum.

¶ 2. Praet. Illud per quod aliquid confirmatur, potius esse videtur eo, quod confirmatur per illud, sicut in syllogismo principia sunt priora conclusione: sed in iuramento confirmatur dictum hominis per assumptionem diuini nominis: ergo magis videtur esse periurium, cum aliquis iurat per falsos deos, quam si veritas deest dicto hominis, quod iuramento confirmatur.

¶ 3. Praet. Aug. dicit in sermone de verbis Apost. Iacobi. Homines falsum iurant vel cum fallunt, vel cum falluntur: & ponit tria exempla, quorum primum est. Facillimum iurare, qui verum putat esse, per quod iurat. Secundum est, Da alium qui scit falsum esse, & iurat. Tertium est, Da alium, qui putat esse falsum, & iurat, tanquam sit verum, quod forte verum est: de quo postea subdit, quod periurus est, ergo aliquis veritatem iurans, potest esse periurus. Non ergo falsitas requiritur ad periurium.

SED CONTRA est, quod periurium diffinitur esse mendacium iuramento firmatum.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, morales actus ex fine specie fortituntur. Finis autem iuramenti est confirmatio dicti humani, cui quidem confirmationi falsitas opponitur. Per hoc, non confirmatur aliquid dictum, quod ostenditur firmiter esse verum, quod quidem non potest contingere de eo, quod falsum est: unde falsitas directe euacuat finem iuramenti. Et propter hoc a falsitate praecipue specificatur peruersitas iuramenti, quae periurium dicitur: & ideo falsitas est de ratione periurij.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Hiero. dicit Hier. 4. Quod cum illorum trium defuerit, periurium est, non tamen eodem ordi-

ne. Sed primo quidem, & principaliter, periurium est, quando deest veritas, ratione iam dicta. Secundario autem, quando deest iustitia. Quocumque modo quis iurat illicitum, ex hoc ipso falsitate incurrit, quia obligatus est ad hoc quod contrarium faciat. Tertio uero, quando deest iudicium, quod indiscrete iurat, ex hoc ipso periculo se committit falsitate incurrit.

AD SECVNDVM Dicendum, quod principia in syllogismo sunt priora, tamquam habentia rationem actiui principij, ut dicitur in 2. Physic. sed in moralibus actibus principalior est finis, quam principium actiui: & ideo licet sit peruersum iuramentum quando aliquis uerum iurat per falsos Deos, tamen ab illa peruersitate iuramenti periurium non nominatur, quod tollit iuramenti finem, falsum iurando.

AD TERTIVM dicendum, quod actus morales procedunt a voluntate, cuius obiectum est bonum apprehensum: & ideo si falsum apprehendatur ut uerum, erit quidem relatum ad uoluntatem materialiter falsum, formaliter autem uerum. Si autem id quod est falsum, accipiatur ut falsum, erit falsum & materialiter & formaliter. Si autem id quod est uerum, apprehendatur, ut falsum, erit uerum materialiter, & falsum formaliter: & ideo in quolibet istorum casuum salua aliquo modo potest propter aliquem falsitatis modum. Sed quia in unoquoque potius est id quod est formale, quam id quod est materiale, non ita est periurus ille qui falsum iurat, quod putat esse uerum, sicut ille qui uerum iurat, quod putat esse falsum. Dicitur ibi Aug. Interest quem ad modum uerbum procedat ex auro, quia reus linguam non facit nisi ream mens.

ARTICVLVS II.

Vtrum omne periurium sit peccatum.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur, quod non omne periurium sit peccatum. Quocumque enim non impletur iuramento confirmatum, periurum esse uidetur: sed quoad hoc, aliquis iurat se facturum aliquid illicitum, puta, ad uulterium, uel homicidium, quod si faciat, peccat. Si ergo hoc non faciendū peccat peccato periurij, sequeretur quod esse perplexus.

¶ 2. Praet. Nullus peccat faciendo, quod melius est. sed quoad hoc, quod periurando facit quod melius est, sicut cum quis iurat se non

